

הכנסת

Dr. Nachman Shai, M.K.

ח"כ ד"ר נחמן שי

יום שני 25 יוני 2018

לכבוד

מר אריה מועלם

סמנכ"ל משרד הביטחון וראש אגף משפחות והנצחה

משרד הביטחון

תל אביב

הנדון: הנצחתו של יוסף ברוך ז"ל מס אישי 947890 ת.ז. 65575520

שלום רב, *א. ז. ז.*

הגיעה אלי פנייתו של שלמה מן, אשר חוקר את הקרב בתל-פאחר אליו מצטרף יצחק ברוך אחיו של יוסף ברוך ז"ל, חייל במחלקה המיוחדת של גדוד 12 בחטיבת גולני, שנהרג בקרב תל-פאחר במלחמת ששת הימים.

חללי החטיבה נקברו בעפולה, הוריו של יוסף היו דתיים וסרבו להוציאו מקברו לאחר המלחמה ולהעבירו לקבורה בבאר שבע.

בית יד לבנים בבאר שבע סרב לאורך השנים ועד עצם היום הזה להנציח את שמו בין חללי מלחמת ששת הימים בעיר הולדתו, וגם בית יד לבנים בעפולה לא נעשה הדבר. בכל מקרה הוא הונצח בבית העלמין הצבאי בעפולה ובאנדרטה בתל-פאחר.

עד מותם ההורים נסעו אחת לשנה 200 ק"מ לכל כיוון לעפולה וחזרה לטקסי ההנצחה.

לטענת הפונים, המשפחה התייאשה מחוסר ההתייחסות לאפשרות חקיקת שמו בין נופלי העיר באר שבע.

אחרי 51 שנים הגיע הזמן כי בית יד לבנים בבאר שבע ייתן מקום של כבוד ליוסף ברוך ז"ל, בין הנופלים במלחמות ישראל, תושבי העיר, למען הדורות הבאים.

כמובן, פתרון הנושא ראוי גם למען זכרו של הנופל ולמען בני משפחתו הנותרים הגרים בבאר שבע.

אודה לך על טיפולך, בסוגיה כואבת זו.

מצ"ב פנייתם,

[Handwritten signature]
בברכה,
ח"כ ד"ר נחמן שי

[Handwritten signature]
א. ז. ז.

שלמה מן חקר את הקרב בתל פאחר
ושלח ממצאיו לגבי יוסף ברוך ז"ל
שנהרג בקרב, ונקבר בעפולה כמו הרוגי חטיבת גולני האחרים
אך שמו אינו מונצח בבית יד לבנים של באר שבע עיר הולדתו.

נעמוש / הרמה הסורית / מלחמת ששת

הימים

מסע בזמן לתקופת מלחמת ששת הימים / שלמה מן,
maktesh@gmail.com

החלל שיזח לבנים לאומכיה

יוסף ברוך מהמחלקה המיוחדת של גדוד 12 נהרג בקרב תל פאחר * באופן מוזר ובלתי מובן שמו לא מונצח ביד לבנים בבאר שבע, העיר שבה התגורר עם משפחתו * איך נפלה משפחת יוסף בין כיסאות הביורוקרטיה של ההנצחה? * סיפורו של "היהודי הענק" שלא הספיק לקפוץ מהזחל"ם

איציק ברוך היה תלמיד כיתה ט' בבית ספר לקציני ים בעכו. יומיים או שלושה אחרי תום מלחמת ששת הימים הוא נקרא להגיע אל חדר המנהל. בדרך לשם, כשהוא מבוהל מעט מגודל המעמד, הרהר הנער בן ה-16 במה חטא או פשע. אבל לא זה היה העניין. המנהל אמר לו שקרה משהו מצער ושעליו לנסוע הביתה.

איציק: "לא הבנתי למה אני צריך לנסוע הביתה. המדריך שליזווה אותי לתחנת האוטובוס אמר לי שאח שלי "נפצע קשה. יכול להיות שבנסיעה הארוכה הביתה לבאר-שבע כבר הבנתי מה קרה

שעות אחדות קודם לכן התדפקו קצין וקצינה על דלת בית המשפחה. האמא אסתר ברוך היתה לבד בבית. הקצין סיפר לה שהבן נהרג. בהתחלה, מספר איציק, היא לא הבינה מי נהרג – ראובן הבכור או יוסי. האמא התמוטטה. אמבולנס פינה אותה לבית החולים סורוקה עם אירוע לבבי

יוסף ברוך, יליד 1946, היה כמעט בן 21 כשנהרג בקרב תל פאחר. שירת כלוחם במחלקה המיוחדת של הפלוגה המסייעת. בקרב תל פאחר היה בזחל"ם המ"מ עזרא סלע – שהיה הראשון שביצע את האיגוף, הגיע לעורף המוצב הסורי ממזרח ונכנס לחלק הדרומי. עוד לפני עלייתו נהרג בו הנהג אמנון שוקרון מכדור בראשו. את מקומו תפס סגן יוסי פרידמן, קמב"צ גדוד 12. זמן קצר לפני שהזחל"ם נכנס לשטח המוצב, נהרג עליו ברוך צוקרמן שירה במקלע ונפגע מכדור אויב. כשהזחל"ם נכנס לחלק הדרומי, מ"פ א', אהרון ורדי, שכבר היה שם שעה ארוכה עוד קודם עם אנשיו צעק לעזרא סלע וליתר הבחורים לקפוץ מהר כי הסורים יורים אש נ"ט. כולם קפצו. יוסי ברוך לא הספיק.

לפני כחמש שנים החל המהלך לחקר מחודש של הקרב, ובמהלכו איתור הלוחמים ומשפחות הנופלים. משפחת ברוך ביחד עם משפחת לייבו היו היחידות שלא הצלחנן לאתר. מקומן נפקד מהאירועים שקוימו בתל פאחר ובהשקת ספר הקרב שהתקיים בבנימינה. רק ביום הזיכרון האחרון לחללי צה"ל אותרה משפחת יוסף על-ידי אחיו של אליהו שטיגליץ ז"ל, שנהרג גם הוא בתל פאחר. יוסף ברוך ושטיגליץ קבורים בבית העלמין הצבאי בעפולה

כל חללי פיקוד צפון במלחמת ששת הימים נקברו תחילה בקבר ארעי בעפולה. לאחר שנה הועברו לגבי שטיגליץ זה מובן – הוא התגורר עם. לקבורה בבתי העלמין השונים, על-פי בקשות המשפחות

משפחתו בכפר גדעון הסמוך לעפולה, אבל איך יצא שחלל צה"ל שהיה תושב באר שבע נותר קבור
?בעפולה
לאבא שלנו היה הרבה בעיות עם העניין הזה", מסביר איציק. "בששת הימים קברו את אחי בעפולה. "
ואצלנו המנהג הוא שלא מוציאים מתים מהקבר. לפי המנהג שעליו התחנך אבא זה נחשב לחילול המת.
כששאלו את אבא אם הוא רוצה שנעביר את יוסי לקבורה בבאר שבע, אבא אמר – לא, שיוסי יישאר בבית
".הקברות בעפולה

זה יכול היה להסתיים כאן, אלא שההחלטה הזו גררה מצב מדהים ומוזר

יוסף ברוך [מימין] עם חבריו בגולני

איציק: "אחרי זמן-מה כשרצינו להנציח את יוסי ביד לבנים בבאר שבע, הם אמרו שאם יוסי קבור בעפולה אז שיעשו לו הנצחה שם. ביד לבנים לא רצו לעשות לו הנצחה בבאר שבע. כשאבא פנה ליד לבנים בעפולה, אמרו לו שהם מנציחים רק את חללי העמק והצפון, ויוסי לא כזה. אבא נלחם הרבה על העניין הזה ולא הצליח. הוא נפטר [ב-1993] בלי שיוסי קיבל הנצחה באף יד לבנים כמו שמקבלים כל חלל צה"ל. "לפיכך אחי מונצח רק בתל פאחר ובאתר ההנצחה בצומת גולני

סיפור מקומם ובלתי נתפס שכל כולו בירוקרטיה או אטימות, או שניהם גם יחד

איציק מספר שבשלב מסוים הוא ניסה לפעול בעניין. הוא פנה בזמנו לחבר שלמד איתו בקציני ים בעכו, ופנה אליו על מנת שישדיר את [עובדיה עלי] שהיה מקורב לראש עיריית עפולה שהיה סגן שר הביטחון הנושא. לדברי איציק, אותו סגן שר הביטחון שהנושא ייפטר ועוזרו של עלי אף מסר לו שיד לבנים בבאר שבע ידאג להנצחה. אבל כמו שאומר לנו איציק לצורך הכנת רשימה זו – "לאחר זמן-מה ניגשתי ליד לבנים בבאר שבע וראיתי שלא דובים ולא יער, ומאז עזבתי את העניין הזה משפחת ברור, ההורים אהרון ואסתר וחמשת ילדיהם – דוד, יוסף, ראובן, יצחק וחנה, עלתה מהודו ב-1959. תחילה התגוררה במעברת חצרים ולאחר מכן עברה לבאר שבע לדירה קטנה בשכונה ד', ברחוב סנהדרין 565/5, באותם שיכונים הבלוקים

האבא, שהיה "הודי-בגדדי", ניסה להקים מפעל לסיגריות כפי שהיה למשפחתו בהודו, אולם לא הצליח ואת פרנסתו מצא כעובד בחקלאות במכון לחקר הנגב. מכיוון שהמשפחה היתה דוברת אנגלית, עבדה האמא כמורה לאנגלית בבית ספר יסודי בעיר

יוסי, הבן השני מבין החמישה, התחנך בבית ספר נווה הדסה בקיבוץ גברעם, בו סיים את כיתה י'. בגלל שהחיים בקיבוץ קסמו לו, עבר בתיכון ללמוד בבית הספר החקלאי לנוער בכפר סילבר ליד אשקלון. במקביל למד גם מסגרות

בחור גבוה, רחב, חייכן, עם לב גדול, שאהב לשחק כדורגל. איציק זוכר שלאחיו היתה חברה מבית הספר, שבשנים הראשונות לאחר שנהרג נהגה להגיע בימי זיכרון לקברו בעפולה

ביקש גם יוסי, [בגבול הימי דאז עם הסורים] מכיוון שהאח הבכור דוד שירת על ספינת חיל הים בכינרת לעשות שירות קרבי. בצבא רצו לשלוח אותו לקורס נהגות, הוא סירב ונשלח לחטיבת גולני. "הוא היה גאה מאוד בזה, אבל לא סיפר הרבה על השירות שלו, רק עם דוד היה מסתודד ומדבר על הצבא", מספר איציק. המשפחה ידעה רק שיוסי משרת כחבלן במחלקה המיוחדת בגדוד ברק

איציק: "סיפרו שהם עלו על ?מה סיפרו לכם על נסיבות נפילתו במלחמת ששת הימים ב-9 ביוני 1967 גבעה מאוד קשה, היה זחל"ם אחד והם טיפסו וטיפסו. אנחנו הגענו לשם כמה חודשים אחרי המלחמה, עשו לנו סיור. היה שם זחל"ם שרוף. סיפרו לנו שהיו שם ארבעה חבר'ה שחטפו פגיעה ישירה וכולם נספו, "כולל יוסי. זה מה שסיפרו. כל שנה היו שולחים רכב ומסיעים את ההורים שלי לבית הקברות בעפולה

אנחנו מספרים לאיציק את נסיבות נפילתו המדויקות יותר של האח, כמתואר לעיל. בסך הכל, לא שונה בהרבה ממה שהמשפחה ידעה כל השנים: יוסי ברוך נהרג בתוך זחל"ם שספג פגיעה

אחרי שיוסי נהרג, זוכר איציק, הגיעו אליהם חיילים מגולני. ביניהם היה גם קצין. כנראה שהיה זה המ"מ סגן עזרא סלע, שהותיר למשפחה מכתב מרגש

לברוך: חבלן, סייר, חייל למופת, ממושמע, וחבר לכולנו היית כולנו הערכנו אותך והיית ראוי למלוא ההערכה. נהיית להיות מפקדך. זוכר אני היאך יום אחד ניגש אליי ואמר: עזרא, חייבים אנו להילחם, לא ייתכן כי לחטיבת גולני לא יתנו להוכיח את עצמה. והיא הרי? מתאמנת יותר מכולם וקשה מכולם. מדוע אם כן השתיקה ברוך, שמרו אותנו למערכה הקשה מכולם, לקרב העיקש על תל פאחר האיום. בעת הקרב עצמו ישבת בפינה כשחיוך לא מש מפניך למרות צליפות האויב ופגזיו שחלפו מעלינו. ביצעת משימותיך כיאות אנו על היעד למול עמדת אויב. תוך שניות ספגה עמדה זו פצצה מהמטול הרקטי שבידיך. ירדנו אל התעלות ושוב לא ראיתך יותר. נפגעת. מדוע? כבר היינו על היעד בדרך לניצחון הסופי. לא תדע טעם ניצחון מהו

ברוך, ניצחנו בזכותך ובזכות שאר חבריך שנפלו תוך לחימה עיקשת. אתה עדיין אחד מאיתנו. אחד מחיילי "המיוחדת".

סגן עזרא סלע

מדברים אלה ניתן כנראה ללמוד כי יוסף ברוך, רגע לפני שנהרג, הספיק לירות מרנ"ט לעבר הירי הסורי. ייתכן שפעולה זו היא שגרמה לו להתעכב בזחל"ם כמה שניות, בטרם נפגע

סוף דבר לבינתיים

יחזק ברוך 2018

איציק, שהיה צעיר בכארבע שנים מאחיו שנהרג, שירת לימים בספינות הטילים. היה תותחן בצוות הראשון של אח"י "חנית", אחת מחמש ספינות שרבורג שהוברחו לישראל מצרפת

ההורים הלכו לעולמם זה מכבר. האמא לא חזרה יותר לעצמה לאחר נפילת בנה, הפסיקה ללמד ונותרה בבית. הלכה לעולמה בשנת 1987. האח הבכור דוד נפטר לא מזמן מדום לב.